

3 ուշա Ֆիօնի այցը Երեան ղատմական է» ծեւակերպումն իմը չէ: Երեանից ԳՂՂ արզործ նախարարի, փոխվարչապետի այցին հետամուս գերմանահայերից մեկի լեկը ըրունային նամակին ի ղատախան մեկ ուրիշ գերմանահայի հականառությամբ հարուս նամակից փոխանցեն: «Ուզում եր դա ղատմականացնել, աղրիլի 24-ը թող ընտրեր, Գերմանիան Դայոց ցեղասղանության մեջ ունեցած իր մեղսակցության համար ներողություն չի խնդրել, ուրեմն մենք գերմանահայերս հոււարձանին ծաղկեղսակ դնելուց բացի Գերմանիայի արզործնախարարից այլ սղասելիներ է ունեմ»:

Այսուհետեւ կոչված «այլ սովորութիւնների մասին» ըմբռանալով մի տեսանելի իրողություն նշահան չանենք. մեր կարծիքով, զերմանական մամուլը Դայաստանի մասին այսիան «ուշադիր» երբեք չի եղել: Եթե

մասին գլխավորադես անդրադառնալով այդ գործում սփյութքահայերի մասնակցությանը: Գաֆեսչյան, Զեյմս Թուփենկյան, Վահագն Հովհաննյան, Ջրի Ջրերոյշյան, Մրա Արքահամյան, Վաչէ Մանուկյան, Էղուարդո Ենթելյան, Փերբեր Ղավիղյան: Հողվածագիրը գրուցել է նաև Դայաստանում աշխատող երկու բեյրութահայ լրագրողների Կովկասյան լրատվածիցների կենտրոն հիմնած Վիզեն Շօրյանի եւ «Ազգ» օրաթերթի գլխավոր խմբագիր Դակոր Ավետիքյանի հետ. «ում աշխատասենյակի միակ սեղությունը, ինչողևս նկատել եւ Ռայներ Շերմանը, CNN որսացող արքանյակն է»:

Կարծում են, Ֆիւերի այցն Եղիսակոր
առիթը, որ զերմանացի լրագրողներն իրենց
հողվածներում հանրությանը տեղեկացրին
ապրի 24-ին Ֆրանկֆուրտի Փառլսիդր-
սենում զերմանահայերի կազմակերպած հի-
շատակի երեկոյի մասին, մանավանդ որ

թյուն Կվեբն: Յիշել եւ հաւսվիլ, Ծասվ: Աս-
տով մուրացկան ժողովուրդ ենք, այս խայ-
լով մուրացկանը զոհացնել ուզեց: Փառվ-
իթշեռու էլ որքան համբերատար կըստին
ճառը: Ողորմության դեմք չունին: Ան, ո-
ծանոր է գերմանական հոլովոսի հետ-
կառված նացիոնալ-սոցիալիզմի մասին
բնարկումներին. դահանց մը ունի ոճիրի-
հանդեռ հսակ կեցվածք, ոչ թե փոխզի-
ջումներ»:

Գերմանալեզու «Արմենիա-դոյչե կորեստինգեն» հանդեսի Երևանամյա աշխատավակից Ռաֆֆի Քանոյանը, կարեւորելով Ֆիւ Շերի Տարածաշրջանային այցը, նկատել է Տալիս, որ նոր Հայաստան այցը Գերմանիայի Տարածաշրջանի հանդեմ հավասարակցիո Խաղաթականությունը տեսադրելու նոյանական ունեց: Գերմանիան չի ուզում միայն Վրաստանով գոհանալ, անկախացումից անմիջապես հետո նա իր Երևայու-

«ԳԵՐԱՆԻԱՅԻ ԱՐՏՈՒՐՈՒԹՅՈՒՆԻԱՐԱՐԾ ՆԵՐԿԱՆ ԿԱՄԼԵԳ ԱՆԳՅԱԼԻՆ»

Յոշկա Ֆիշերի այցի արշազանները Գերմանիայում

«Դատմական», աղա լրագրողիս համար այդ բանի թերեւս ամենահարմար օրյակը զերմանացի գործընկերներիս Դայաստան գործուղբելու աշխատանի արդյունում կարող է նոմարվել: Ապրիլի 23-ին, 24-ին, 26-ին զերմանական «Ֆրանկֆուրտեր ռունդական», «Դեր բազեստոյդելը», «Դի վելք»-ն անդրադարձան Ֆիերի երեւան այցին: Տրամարանական է, որ ապրիլի 24-ին տղագրված Դայոց ցեղասղանության մասին հոդվածները հրաւալի առիթ կար ծերավորելու Ծիծեռնակարերդ այցելած Ֆիերի լուսանկարներով (տողասակերության տարբեր մեկնաբանությամբ իհարկե): Բայց դակաս ուսագրավ չէ նաև այն հանգամանքը, որ «Դի վելք»-ում բացառադես Պարարադի խնդրի կարգավորմանն ու փոխազդումներին վերաբերող տեղեկասպության մեջ տեսնում են Ֆիերի լուսանկարը Դի-տողության անօթօ կրակի առջեւ, ինչը, դարձյալ այլոց մեկնաբանություններով, միզուցեց ցեղասղանության հարցում էլ ակնարկել է տախի հարցի լուժման զերմանական տարբերակը փոխազդումային: «Ֆրանկֆուրտեր ալգենայնեի» թղթակիցներից մեկը հետարքրական մի փաստ է նկատել տախի. Ֆիերը, գրում է Յոհաննես Լայբինյազը: թե Բավում, թե Երեւանում ծաղկելուսակ դրեց զոհվածների հուշահանության մեջ է ակնարկը տախի հարցը չշրջանցեց հավերժական կրակը, որը ոչ միայն հիշատակի լույսն է վառ ողիում, այլև ասելությունը բորբոքելու նորատակ ունի: Երկու դեմքում էլ սեւ-կարմիր-ուկեգույն ժաղակենի վրա նմիւրատուի (Պահանջին արտզործնախարարից) հասցեից բացի որեւէ ուղերձ չկար: «Ֆրանկֆուրտեր ալգենայնեի» նյութ թղթակիցը Ռայմոնդ Շեմանը նշված օրերից առաջ արդեն հայատանյան ընդդիմության մասին հասցեի էր տղագրել իր «Ոչ մի Վարդ Երեւանում, Դայաստանի ընդդիմությունը կրացական օրինակով ուզում է տաղալի նախազահին» հոդվածը: Ապրիլի 23-ին լույս տեսավ Ռայմոնդ Յերմանի հայուստացուումը»:

սյ հանդիսությանը բանախոսելու էր գր՝
Արտզործնախարարի կուսակցաղեցը ԱՅ-
Ելիկա Բեերը: «Ֆրանկֆուրտեր այգեմայ-
եռում» Սիօայել Յայսմանն աղրիյ 26-ին
ախջախտեց Կանաչների նախագահի ելույ-
թը: Դա աղեք էր, գրում է հոդվածագիրն ու
աշրուեակում նրա ճառը ողբայի էր, խո-
ռուկ, ներականորեն Վերոնա Ֆելիքսուն
գերման: Իեռուսատեսությամբ ցածրա-
կարգ ոռու վարող, սեխ խորհրդանշներից
նեկը՝ ԱՅ. Դ.) մակարդակի, բռվանդակու-
թյամբ իմնազոն - ինֆանտիլ: Տիկին Բեերն
որ ափսոսանքն էր հայտնում Թուրիհայում
պորչող հայկական նշակութային արժենե-
թ մասին նույն ընչով դասմելով, թե այդ-
ուհիսի մի հին հայկական իր ինըն էլ ունի իր
ոյուրատենյակում: Խոսքը մեղի, հանցանի
մասին չէ, ասել է Կանաչների նախագահը:
Չա էլ ուրիշ ինչի՝ մասին, հարցնում է հոդ-
վածագիր հեղինակն ու ինըն էլ դաշտախա-
նում հա, անհեկ առցանցների:

Սեր գրույցներից դարձ դարձավ, որ գերմանահայերը միանանակ չեն զնահատում Ֆիեթի այցը Դայաստան ու Ծիծեռնակաբերդ, մանավանդ «Ֆրանկֆուրտը ալգեմայնեի» Փառլամիտենում հնչած ելույթի մնադատության ֆոնին: Նկատեալով, թե Վեցին տարիներին Գերմանիայում շատ բան է փոխվել, սկզբունք եւ ցեղասպանություն հնսդիտուի տնօրեն Միերան Դարավը գԴՀ արտգործնախարարի տայլն այդքան էլ խորհրդանաւական չի համարում: «Կաղը եթե քոչարյանը Թուրքիա երա, արարողակարգը կողահանջե, որ այցելե Աթարուրի դամբարան, ինչտես 1950-ականներին Գարեգին Պատրիարքի թաղման առիթով Թուրքիա այցելած Կազզեն Ա կարողիկոսը զնաց Անկարա, ծաղիկ դրակ Աթարուրի դամբարանին: Ֆիեթի այցը, ինչտես նկատած էր գերմանացի լրագիրներն նեկը, ժեստ: Մենք ժեստի դեմք ունինք: Եզակի Պատմություն ունինք եւ դիմի գիտակցինք, թե ինչորսի Պատմու-

թյունը դեսղանություններն ունեցավ Հա-
րավային Կովկասի 3 հանրադեսություննե-
րում է: Դոկ. Քանոյանի հայացքով, Վերջին
7-8 տարիներին, ընդլայնման հետ կապված,
Եվրոպական արտահին Խաղաֆականությու-
նը լուրջ փոփոխություններ է կրել: Ֆիեւրը
Եվրոպայի արտահին Խաղաֆական շահերի
ներկայացուցիչն է: «Այցը եւ դրա հետեւան-
ները գերազանահատել չեմ ուզեր, ասում է
Շաֆի Քանոյանը: Իսկ Ծիծեռնակարերը
այցը որիան էլ սիմվոլիկ, այդուհանդերձ ա-
ռաջիկայում տեղի ունենալիք փոփոխու-
թյունների նշաններն մեկն է: Գերմանիո-
ւանար այդիան էլ դյուսին չէ իրեն զերծ դա-
հել աշխարհի մեջ ընթացող փոփոխու-
թյուններն», ասում է որևէ Քանոյանը հի-
շատակելով հարեւան երկի Ըկեցարիայի,
նաև Կանադայի խորհրդարանի Պայոց ցե-
ղասպանության ճանաչման գործընթացնե-
րը: Գերմանական «Ծղիգել» հանդեսի մեջ
առաջրված Վերջին հոդվածները ենթադրել
են տալիս, թե թերեւս բանածե են փնտրում,
ասում է գրուզակից:

«Ծիծենակարեր այցը խորհրդանշական է, ասում է Գերմանախոս ճառագիր Ների միության անդամ, Բունդեսբազի աշխատակից Վագրիկ Բագիլը։ Թաղաժական վեցնական ասույթ չեղավ, թե ընդունում են, բայց մամուլը բացահայտուեն անդրադապ այդ այցին, այդ խորհրդանշական ժեստին, ասում է գրուցակիցս դրական համարելով այն հանգանանքը, որ Ֆիետի այցը առօրյան ներկան կարծեց անցյալին։ Կարեւորագույն թաղաժական գործիչներ հայտարարել են, թե կասկածի տակ չեն դնում Դայոց ցեղաստղանության փաստը, բայց բազմիցս են լսել, թե Բունդեսբազը չի կարող գրադաւել նման հարցերով, որոնք թաղաժական այժմեականություն չունեն, իիշեցնում է Բագիլը ավելացնելով լսեցի, թե Բեռլինում երկու դպրոց իրենց դասնության դասագրերում 2 էջ նվիրել են Դայոց ցեղաստղանությանը։ Ինչ-որ բան փոխվում է Գերմանիայում, եղակացնում է Վագրիկ Բագիլը»։

Սեր Վերջին գրուցակից, Գերմանահայոց կենտրոնական խորհրդի փոխատեսաղեք Ռաֆֆի Պետիկյանը հետարրարական է համարում, որ ԳԴՐ արտզործնախարարը աղբյիլ 24-ի նախօրյակին բարձրացավ Դայոց ցեղաստանության զոհերի հոււահամալիր «Բայց, ասում է նա, դարոն Ֆիեթի արտահայտությունները մասնավոր խանդավառություն չեն դաշտառում: Ինծ համար անընդունելի է արտզործնախարարի Թուրիան Արցախի հարցում որպես միջնորդ հանդես գալու առաջարկը, ինչու նաև աղբյեջանցի դատերազմի զոհերի ու Դայոց ցեղաստանության նահատակների սիջերի հավասարեցման նշան դնելը: Երկու տարի առաջ Բունդեսբարագի առջեւ որվեց ցեղաստանությունը ճանայելու հարցը, ինը մեկ նախադասությամբ մերժեց այն: Եր դարձականությունը ճանայելու հարցը, ինը չեմ տեսնում: Ուզում են փոփոխությունը յերին կամ էլ իրենց խիդը զոհանելու»:

ՀԱՅԿ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆ ԽՎԵՐԻ ԽԱՄԱՐ

Ріврін оқсашаңырданыл է
«гліңшишілікпен»
· рашт, ғашыл, ғашыл · нә

www.schleswig-holstein.de/landesamt

Հայության ամերիկաց սալահագար Բուշը դրժում է հայ համայնքին և ված իր խոստումը: Անցած շաբաթ օրը նա դարձյալ խուսափեց «ցեղասպանություն» բառն օգտագործելոց: 2000 թ. նախազահական ընտրացավի ժամանակ թեկնածու Բուշը գրավոր հայտարարությամբ խոստանում էր հետամուս լինել հայերի ցեղասպանության վիասի ճանաչմանը եւ իրեն իրենց անունով կոչելու խաղահականությանը: Ընտրությունից հետո, սական, նա անզիւծին բառապահարից ամենատարբեր բառեր օգտագործել է նկարագրելու 1915-23 թթ. իրադարձությունները, բացի «ցեղասպանություն» բառից:

Վիրավորանիս առավել ուժգնություն հաղորդելու նորատակով, կարծես, նույ ուղերձում անդատաճորեն տեղ է գրավել նաև գովասանին առ «Թուրք-հայկական հաշտեցման հանձնաժողովը», որին երկու ժողովուրդների հաշտեցմանն աջակցող գործոնի: Անհավասարի է, բայց, բվում է, նախազարի «խելու» խորհրդատուները տեղյակ չեն, որ ԹՀՀ-ը մոտ երկու շաբաթ առաջ դաշտունադես հայտարարել եր իր լուժարման մասին: Երկրորդ տարին անընդմեջ նա ԹՀՀ-ին ընդգրկում է իր ուղերձում կասկած չըստնելով որեւէ մեկի մոտ, որ այդ հանձնաժողովին ֆինանսավորմ է աջակցում է Ս. Նահանջներ

«Տեղասպանություն» բառը լօգտազործելով նախազահ Բուշը նաեւ անտեսեց 169 կոնգրեսականների եւ 22 սենատորների (Անդրայալ Զոն Քերրին) նամակը, որով նրանք դիմել էին նրան՝ դահանջելով օգտազործել այդ բառը իր ամենամյա ուղերձում:

Ավելին Բուշի վարչակարգը շարունակում է դժբ հանդես գալ կոնգրեսական առկախ մի քանածելի, որը նույնականության կոնվենցիայի Ս. Խահանգներում կիրառման 15-ամյակը, մի դարձ դատապարանությամբ, որ այնտեղ հրեականի, կամրջականի եւ ուսանողականի կողմին նույնականությունը պահպանված է նաև նաև Հայոց ցեղասպանության մասին։ Ներկայացուցիների դալասի խոսնակ Դենիս Շասեթը դրժել է նաև 2000 թ. կատարած իր խոսքում դարձյալ վեարկության դնելու նաև ցեղասպանության ճանաչման վեարեցյալ քանածելը, որը Թիֆլիսի օրու վերջին ըույնում հանվել է օրակարգից։

Կարելի է միայն զարմանալ, թե ինչու է նախագահ Ռուսը համառորեն շարունակում խեղաքյուրված ուղերձներ հրադարակել՝ թշնամացնելով իսկ համապատճեն:

հայերի որսատակը», ասաց նա:
Քնական է, որ հայերից շատերը նման նա-
խընտական հայտարարություններին թեր-
հավատորեն են մոտենում հիմնվելով նա-
խորդների փորձի վրա: Որպես թեկնածուներ
ավագ Պուտը, Թիմոքոն և Խուտե Շահ-

Եթե այս պահը պահպանը եւ կրտսեր քուը
նման խոստումներ կատարել են, իհու դրժել:
Քերրին նրանցից արքեվուու է նրանով, որ
նախան թեկնածու դառնալը երկար ժամա-
նակ դաշտմանել է Դայոց ցեղաստանության
ճանալումը: Դայկական արքեր հարցերին
Երա 20-ամյա աջակցությունը վսահություն
է ներենյում, որ ընտրվելու դեղուու նա կա-
րունակեա տակառու:

Այսօրես որ, հայերի համար կարծես թե հստակ է ընտրություն կատարելը: Նրանք, ովքեր ցանկանում են 4 հակելյալ տարիներ աղբել դրժված խոսունենքի մընուղութում, կարող են դաշտապահներ Բուշին: Իսկ Երանք, ովքեր ցանկանում են հասնել ցեղասպանության ճանախանը, դարտավոր են վեճարկել հօգութեանը:

Սի Վերջին խոսք էլ այն բուրերին, ովքից
հրճում են, որ նախազահ թուաց չօգտագոր-
ծեց «ցեղասպանություն» բառը: Միայն քա-
ցարձակ անամոք ժողովուրդը կարող է հրճ-
վել, եթիւ Ս. Նահանջների նախազահը նրան
(այդ ժողովրդին) մեղադրում է «20-րդ դարի
ամենասարսափելի ողբերգություններից մե-
կը»՝ գործելու համար, որի հետեւանով
«բնաջնջվել է 1,5 մլն հայ»: Եթե այդ նա-
խազահն ին նախնիներին մեղադրեր, ես բո-
լորովին տրամադրություն չեմ ունենա ուշա-
նաբառություն:

«ՔՐԻՍՏՈՆԻ ԶԱՐՅԱՐԱՆԵՒԹՔ»

Uuu kırkıncı

ՀԱՎԱՊՈՒՅՆ ՊՐՎԱՇՎԵՐ

ՀՐԵԱՆԵՐԸ
ԽՈՎԵՑԻՆ
ՔՐԻՍՏՈՒՄՆ

«Թիստոսի լարչարան-ներ» աղմուկի տեղի սկզբ դեռ էկրան ցարձրացած Ամերիկացի մի խանի

զով եր՝ Գիբսոն հայրին կը հայտարարեց, թե նացիստական համակենտրոնացման ճամբարներում իրեաների ոչնչացման լուրերը խիս չափազանցված են. Նացիստները այդին զազ չունեին, որ 6 միլիոն մարդ բնաջնջեին, եւ իրեաները մինչեւ օրս էլ ծածուկ դեկապարում են ոչ միայն Ամերիկան, այլև ամբողջ աշխարհը: Ավագ Գիբսոնը երեք էլ Ամերիկայի երկրագուների շարք չի դասվել: Ես հասակ է առել Ավստրալիայից ներգաղթած կարողիկ ինլանդացիների ընտանիքում: 1968-ին Գիբսոնները առժամանակ ինենց Ավստրալիա է արտազարդեցին: Մելը 6-րդն է Դարոն Գիբսոնի 11 զավակներից: Դայրը չէր ուզում, որ ավագ որդինները «թնդանոթի միս» դառնային վիետնամական դատերազմում:

Իսկ ինչ վերաբերում է ընտանիքի հավատին, զավակները ժառանգել են հոր դավանանքը. Դա պոնը կաթողիկ արձատական է, քայլ աղանդավոր. Նա դատկանում է իր այն հավատակիցների քվին, ովքեր մերժում են անցյալ դարի 60-ականների սկզբին Վահագիանի և ժողովի ընդունած դրույթները. Երբ լատիներեն դա-

տարագի փոխարեն թույլատրվեց ժամերգությունն անցկացնել ՏԵՂԱԿԱՆ ԼԵԳՈՒՄԵՐՈՎ, ԸՆԴՈՒՆՎԵՑ ԱՆՁՆԱՅԻՆ ԽԵԼԱՎԱՐԻ

ասսավաս գրկության զաղացարը եկեղեցուց դուրս, ազդարարվեց Քրիստոսի սղանության հավատական մեղքը հետաների վրա դնելու անքույլատելիության մասին եւ այլն: Նման հանդուրժողականությունից դժգոհ հավատացյալները հերձվածողների շարժում կազմեցին, որի շարժերում է եւ Գիրսոն ընտանիքը: Ունաց կարծիկով, Գիրսոն որդու նախագիծը Քիսուսի չարչապետին է:

ՏԵՐԵՏԻԿՈՆ

«Կրակի Վրա յուղ լցնողի» ները
այս դասմության մեջ վերապահ-
ված է Մել Գիրսոնի հորը Հաքոն
Գիրսոնին: Նրա հեռախոսային
հարցազրույցը հրեատեղության ո-

1965.

Սիրավելու ռուսական հեղափոխության ֆոնից ըստ
Բորիս Պաստեռնակի նշանակոր Վերի (3 «Օսկար»)

4 մայիսի, 23.05 Արեն-Ազոր
■ «Բակ նայող լուսամուտը» ★★ Ոեցիսոր Ալֆրեդ
Հիշոն: Դեւեռում. Ձեյսս Սթյուարտ, Գրեյս Բելի: ԱՄ
1953:

Դասական թիվեր լր

5 մայիսի, 22.00 ր1
■ «Ունեն եւ Զուլիետ» ★★ Ռեժիսոր՝ Ֆրանկո Չեֆի-
րելի: Ներերում. Օլիվյա Ջասի, Լեռնարդ Ուայրինզ, Սայլ-
Յորֆ, Զոն Սաթեների: Իտալիա - Մեծ Բրիտանիա, 1968:

Ծեխողիրյան ողբերգության կինոտարբերակն արժանացելէ 2 «Օսկարի»:

6 Մայիսի, 22.30 31

■ «Ո՞վ է Վախենուս Վիրջինիա Կուլֆից» ★★★ Օ ԺԻՆՈՒՐ Սայի Նիոլու: ԴԵՐԵՆՈՒ, ԷԼԻԳԱՐԵՐ ԹԵՂՈՐ. Օ ՏԱՐԾ ՅԱՐԵՒ ԶԵՐ ՄԻԱՅՆ ԱՌԵՐ

5 «Օսկար» շահած ընտանեկան դրամա ըստ
դուռարդ Օլբիի համանուն դիեսի:

7 մայիսի, 22.55 Ժողակար
■ «Ուժասղար ծիերին սղանում են, այդուես չե»
★★★ Ռեժիսոր՝ Սիդնի Փոլար. Դերերում. Զեյն Ֆոնդա
Մայլ Սարագին, Սուլզանա Յորֆ, Գիգ Յանգ: ԱՄՆ, 1968
30-ականների Ամերիկայում կյանքի լուսանցքն ըն
կած մարդիկ սփոռված են բախտը փորձել դարայի
նարարոնում:

7 մայիսի, 00.05 Արմեն-Ակոր
■ «Տղամարդը եւ կինը» ★★ Օժիկով՝ Խոր Լեռնա Շ

Իւրում. Ժան-Լուի Տրենժինյան, Անուկ Էմբ: Ֆրանսիա, 1965:
Լեզենդար սիրային մելոդրամ, որը տասնյակ մրցանակներ է վաստակել, այդ թվում՝ 2 «Օսկար»:

7 մայիսի, 01.00 Արմեն-Ակոն

■ «Փինի Ֆլոր. Պատը» ★ Աեժիսոր Ալան Փարբե:
Ներերնում. Բոք Գելդոֆ. Երիսին Յարգիվզ. Բոք Յու-
ինս: Սեծ Երիսանիս - ԱԱՀ. 1982:

Ֆանտազիա - պատմություն 1982:

9 մայիսի, 21.00 Դ1 երեւան
■ «Դին հրացանը»★ Աեժիսոր՝ Ոորեր էնրիկո: Դեր-
րում. Ֆիլիպ Նուարե, Ոոսի Շնայդեր: Ֆրանսիա - Գեր-
մանիա, 1975:

կու զետառու է ասողոյ Վրիժառուի: Ֆիլմն արժանացել է 3 «Մեզարի»:

Եղբայր Հայութի մասնակիլութեաւունքը:

